

Na temelju članka 4.8. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i čl. 6. i 7. Pravilnika o tarifnom postupku (“Službeni glasnik BiH”, broj 44/05), rješavajući po zahtjevu “Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini”, broj: 27/13 od 30. listopada 2013. godine, na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju održanoj 27. prosinca 2013. godine, donijeta je

ODLUKA

1. “Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini” određuje se potrebni godišnji prihod za 2014. godinu u iznosu od 6.631.647 KM i utvrđuje tarifa za rad u iznosu od 0,0558 feninga/kWh.
2. Tarifu iz točke 1. ove odluke plaćaju kupci koji preuzimaju električnu energiju sa mreže prijenosa.
3. Tarifa određena ovom odlukom koristi se prilikom određivanja tarifa/cijena za krajnje kupce, prema strukturi tarifnih elemenata u okviru pojedinih kategorija potrošnje.
4. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 1. siječnja 2014. godine.

Izreka odluke objavljuje se u “Službenom glasniku BiH” i službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Uspostava “Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini” (u daljem tekstu: NOS BiH) omogućena je donošenjem *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini* (“Službeni glasnik BiH”, br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i *Zakona o utemeljenju Neovisnog operatora sustava za prijenosni sustav u Bosni i Hercegovini* (“Službeni glasnik BiH”, broj 35/04).

NOS BiH je vlasnik licence za obavljanje djelatnosti neovisnog operatora sustava, u skladu sa odlukom Državne regulatorne komisije za električnu energiju (u daljem tekstu: DERK), broj: 05-28-12-30-20/12 od 3. srpnja 2012. godine (“Službeni glasnik BiH”, broj 53/12). Tarifa za rad NOS-a BiH je, prema članku 21. *Metodologije za izradbu tarifa za usluge prijenosa električne energije, neovisnog operatora sustava i pomoćne usluge – Pročišćeni tekst* (“Službeni glasnik BiH”, broj 93/11 – u daljem tekstu: *Tarifna metodologija*), namijenjena za pokrivanje troškova rada NOS-a BiH koji nastaju obavljanjem djelatnosti propisanih čl. 2. i 7. Zakona o utemeljenju Neovisnog operatora sustava za prijenosni sustav u Bosni i Hercegovini.

Tarifa se, shodno članku 22. *Tarifne metodologije*, utvrđuje na osnovu troškova za obavljanje regulirane djelatnosti i fizičkog opsega usluga u okviru regulirane djelatnosti. Troškovi za obavljanje regulirane djelatnosti i fizički opseg usluga koji pruža regulirani subjekt utvrđuju se na osnovu podataka sadržanih u zahtjevu za odobrenje tarife. Kod utvrđivanja tarifa DERK može koristiti i dodatne podatke za koje smatra da su potrebni.

U skladu sa člankom 3. *Pravilnika o tarifnom postupku* (“Službeni glasnik BiH”, broj 44/05), NOS BiH podnosi DERK-u zahtjev za odobrenje tarifa. NOS BiH podnio je zahtjev za odobravanje tarifa broj: 27/13 od 30. listopada 2013. godine (zaprimljen 31. listopada 2013.

godine pod brojem: 04-28-5-362/13). Zahtjev je podniet na obrascima propisanim *Odlukom o određivanju obrazaca za dostavljanje podataka u tarifnom postupku* ("Službeni glasnik BiH", br. 44/05 i 82/12) sa potrebnim priložima.

U skladu sa čl. 4. i 9. *Pravilnika o tarifnom postupku*, iskazani podaci moraju biti jasno izloženi, tako da omogućavaju njihovu potpunu identifikaciju i moraju pružiti dostatno informacija da bi se mogla donijeti odluka.

Razmatranje zahtjeva za tarife kroz postupak odobravanja tarifa u najvećoj mogućoj mjeri mora ispoštovati osnovna načela koja propisuju da će tarife biti pravedne i razumne, jednakopravne, zasnovane na objektivnim kriterijima i opravdanim troškovima, te određene na transparentan način. Podnositelj zahtjeva za odobrenje tarifa dužan je dokazati da predložena tarifa ispunjava zahtjeve iz zakona BiH i pravila i propisa DERK-a.

Zahtjev NOS-a BiH navodi slijedeće troškove i rashode za 2014. godinu: troškovi materijala u iznosu 65.700 KM, troškovi usluga 1.417.437 KM, troškovi radne snage 3.690.250 KM, amortizacija 1.183.853 KM, troškovi kamata 197.694 KM, ostali troškovi 103.000 KM, troškovi licence i regulatorne naknade 73.000 KM, te ostali rashodi 1.049.207 KM, što ukupno na ime troškova i rashoda iznosi 7.780.141 KM.

NOS BiH u zahtjevu za odobravanje tarifa navodi da se tarifa za 2014. godinu izračunava na bazi realnih potreba (Financijski plan i Plan investicija) kao i na bazi Tarifne metodologije.

Financijsko poslovanje NOS-a BiH u 2014. godini opredjeljivat će slični uvjeti i pretpostavke koji su obilježili i poslovnu 2013. godinu. To se prvenstveno odnosi na već standardiziranu strukturu materijalnih i nematerijalnih troškova kao i usluga, postojeće ljudske resurse, te materijalnu i već dostignutu tehničku razinu na kojoj NOS BiH ostvaruje svoju djelatnost.

Zahtjev sadrži i planirani fizički opseg usluga na prijenosnoj mreži za 2014. godinu koji se naslanja na podatke iz Bilance električne energije na mreži prijenosa BiH za 2014. godinu (zaprmljen u DERK-u 4. studenoga 2013. godine pod brojem: 04-28-5-362-1/13). 23. prosinca 2013. godine dostavljena je revidirana Bilanca električne energije na mreži prijenosa BiH za 2014. godinu (zaprmljena u DERK-u pod brojem: 04-28-5-362-27/13) prema kojoj planirana isporuka električne energije sa prijenosne mreže u 2014. godini iznosi 11.891,8 GWh.

Nakon pregleda dokumentacije, potpunost zahtjeva NOS-a BiH je potvrđena aktom DERK-a broj: 04-28-5-362-2/13 od 14. studenoga 2013. godine, o čemu je NOS BiH obaviješten dopisom broj: 04-28-5-362-4/13 od 14. studenoga 2013. godine, pa se u nastavku tarifnog postupka moglo pristupiti ocjeni svih podnijetih dokaza uz pridržaj prava DERK-a da traži dodatne podatke i informacije kada je to smatrao potrebnim.

Zahtjev NOS-a BiH je rješavan provedbom postupka formalne rasprave, u svemu prema odredbama *Pravilnika o javnim raspravama* ("Službeni glasnik BiH", broj 38/05), prema čijoj je odredbi članka 45. DERK kratkom obavješću u dnevnim novinama i na svojoj internet stranici upoznao javnost sa sažetkom podnijetog zahtjeva i mogućnošću zainteresiranih osoba da se neposredno upoznaju sa zahtjevom i upute pisane komentare u vezi sa predmetom tarifnog postupka.

Obavijest za javnost je pozvala i osobe zainteresirane da u postupku formalne rasprave sudjeluju kao umješaci i da prethodno pismeno dokažu svoj interes, te najavila održavanje formalne rasprave o zahtjevu.

Nakon dostavljanja zahtjeva za stjecanje statusa umješaca, kako bi saslušao svjedočenja o pozicijama i interesima, DERK je zaključkom broj: 04-28-5-362-12/13 od 27. studenoga 2013. godine dopustio sudjelovanje u postupku u svojstvu umješaca slijedećim subjektima: Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično poduzeće, a.d. Trebinje i JP "Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne" d.d. Mostar. Umješaci nisu koristili pravo da izvrše neposredan uvid u prostorijama DERK-a u cjelokupnu dokumentaciju zahtjeva za tarife.

Pripremna rasprava o podnijetom zahtjevu NOS-a BiH za odobrenje tarifa za rad NOS-a BiH i pomoćne usluge održana je 28. studenoga 2013. godine u Tuzli. Na pripremljenoj raspravi utvrđena je lista pitanja koje je trebalo raspraviti i tijekom formalne rasprave. Na formalnoj raspravi održanoj 3. prosinca 2013. godine, strane u postupku su prezentirale svoje dokaze kako bi se utvrdile sve relevantne činjenice. Obradeno je svako od pitanja sa utvrđene liste i to sukcesivno odgovorom podnositelja zahtjeva i komentarima umješaca i voditelja postupka.

Izvješće voditelja postupka opisuje tijek postupka, ponuđene dokaze i utvrđene činjenice, relevantne pravne odredbe i preporuku članovima Komisije (u daljem tekstu: Komisija) i dostavljeno je stranki u postupku aktom DERK-a, broj: 04-28-5-362-25/13 od 12. prosinca 2013. godine, te umješacima kojima je takav status pravovaljano priznat od strane DERK-a. Analiza troškova i prihoda, izložena u izvješću voditelja potvrđuje, odbija ili prilagođava pojedinačne stavke, veličine ili metode korištene za pripremu prijedloga tarife, u skladu sa diskrecijskim pravima DERK-a u tarifnom postupku.

Izvješće je trebalo da pruži razumnu osnovu Komisiji da na predloženim podacima, argumentima i pojašnjenjima, te komentarima zainteresiranih osoba (Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično poduzeće, a.d. Trebinje, komentari pod brojem: 1-1/03/2-2120-10/13 od 17. prosinca 2013. godine), datim na prijedlog ovog izvješća, nakon što ih pažljivo razmotri i procijeni, donese svoju konačnu odluku o podnijetom zahtjevu.

U komentarima, MH "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično poduzeće, a.d. Trebinje predlaže da tarifa za rad NOS-a BiH ostane nepromijenjena u odnosu na odobrenu iz 2013. godine (0,0538 feninga/kWh).

Komisija, dakle, mora usmjeriti svoja razmatranja na sve elemente u troškovnoj strukturi koje je isticao podnositelj zahtjeva, analizu troškova i prihoda izloženu u izvješću voditelja postupka, kao i komentare umješaca podnesene u tijeku cijelog postupka, te cjelovitom opservacijom odlučiti o podnijetom zahtjevu. Slijedom takve obveze, Komisija izlaže slijedeća svoja stajališta:

Kod određivanja *troškova materijala*, Komisija u potpunosti prihvata prijedlog voditelja postupka i smatra razumnim troškove materijala u 2014. godini odobriti u visini od 65.000 KM.

Kod određivanja *troškova usluga*, ne sporeći značaj i potrebu stručnog usavršavanja uposlenika NOS-a BiH, Komisija smatra da se iznos troška za ovu namjenu može reducirati uspostavljanjem odgovarajućih prioriteta i korištenjem različitih modaliteta u praksi. Također, u cilju poticanja NOS-a BiH ka aktivnijoj ulozi u procesu izradbe neophodnih studija, Komisija

odobrava iznos od 100.000 KM za ovu namjenu. Smatrajući da NOS BiH može utjecati i na iznose ostalih troškovnih pozicija u ovoj grupi (troškovi reprezentacije, usluge održavanja stalnih sredstava i softvera) bez ugrožavanja funkcionalnosti svog rada, te prateći dosadašnju realizaciju, Komisija odobrava iznos troška usluga od 1.184.550 KM.

Sagledavajući dosadašnja ostvarenja *troškova radne snage* u odnosu na odobrena, evidentna su, osim u 2013. godini, značajnija odstupanja. Iako je NOS BiH u svom tarifnom zahtjevu za 2014. godinu planirao iznos troška radne snage na dostignutoj prosječnoj neto plaći iz 2012. godine, Komisija smatra da se iznos ovog troška mora prilagoditi sadašnjoj gospodarskoj situaciji u Bosni i Hercegovini.

Cijeneći naprijed navedeno, te činjenicu da, uz zadržavanje ostalih parametara na dostignutoj razini, dolazi do neznatnog povećanja troška radne snage po osnovu minolog rada, Komisija odobrava iznos na poziciji troškova radne snage od 3.164.455 KM. Smatra se da, u okviru odobrenih sredstava, NOS BiH ima mogućnost i za upošljavanje kadra u cilju obavljanja svih zadataka i funkcija iz svoje nadležnosti.

NOS BiH je zatražio odobrenje *troška amortizacije* za 2014. godinu u iznosu od 1.183.853 KM kao rezultat obračuna amortizacije na sva sredstva koja NOS BiH koristi uključujući i dio koji se odnosi na SCADA sustav, a koje su tri elektroprivrede u BiH platile kroz EBRD kredit. Iznos amortizacije na taj dio SCADA sustava iznosi 274.976 KM. Komisija je odlučila priznati trošak amortizacije za 2014. godinu u zatraženom iznosu od 1.183.853 KM, dok se istodobno iznos od 274.976 oprihoduje i iskazuje kao prihod od doniranih sredstava.

Uz tarifni zahtjev NOS BiH je dostavio i otplatne planove kredita koji će biti operativni u 2014. godini. Ukupne kamate po svim kreditima iznose 180.194 KM uključujući i iznos od 130.500 KM po osnovu EIB kredita. Poznavajući okolnosti koje prate realizaciju EIB kredita tijekom posljednjih nekoliko godina i procjenjujući njegovu realizaciju neizvjesnom i u 2014. godini, Komisija priznaje iznos finansijskih troškova od 67.194 KM.

Komisija u potpunosti podržava argumentaciju voditelja postupka prilikom obrade stavki planiranih troškova NOS-a BiH za energente i režijske troškove, a koje spadaju u grupu *ostalih troškova* i odobrava predloženi iznos od 98.000 KM.

U pogledu određivanja visine *ostalih rashoda*, Komisija zauzima sličan stav kao i kod određivanja troškova radne snage, te smatra primjerenim reduciranje onih troškova na koje regulirani subjekt sam može utjecati (naknada za rad upravnog odbora i dnevnice). Ipak, Komisija respektira značajan porast članarine za ENTSO-E i potrebu za financiranjem SEE CAO projekta, pa na poziciji *ostalih rashoda* u 2014. godini odobrava sredstva u iznosu od 912.722 KM.

Podnositelju zahtjeva se kao opravdani trošak priznaje i iznos u visini od 73.000 KM po osnovu obveze plaćanja regulatorne naknade propisane *Odlukom o utvrđivanju regulatorne naknade za 2014. godinu* ("Službeni glasnik BiH", broj 73/13).

Shodno članku 23. stav (3) *Tarifne metodologije*, podnositelju zahtjeva se odobrava iznos od 57.849 KM u cilju podešavanja prihoda za 2014. godinu zbog ostvarenog odstupanja opsega usluga u prethodnoj godini.

Također, NOS-u BiH u okviru potrebnog prihoda se odobrava 100.000 KM za formiranje neophodnih finansijskih pričuva koje bi služile namjeni održavanja likvidnosti.

Na osnovu izvedenih analiza zahtijevanih troškova i rashoda podnosioca zahtjeva, Državna regulatorna komisija za električnu energiju kao potrebni godišnji prihod "Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini" u 2014. godini utvrđuje i odobrava ukupni iznos od 6.631.647 KM i, na osnovu ovako odobrenog potrebnog prihoda, tarifu za rad u iznosu od 0,0558 feninga/kWh.

Pojedinačne sastavnice potrebnog prihoda NOS BiH je u obvezi financirati u okvirima ovom odlukom odobrenih vrijednosti, kako slijedi:

Troškovi i rashodi	odobreno 2011	ostvareno 2011	odobreno 2012	ostvareno 2012	odobreno 2013	procjena 2013	zahtjev 2014	odobreno 2014
Troškovi materijala	66.000	84.485	70.000	53.715	61.000	60.400	65.700	65.000
Troškovi usluga	1.145.257	1.217.976	1.141.456	1.044.309	1.100.000	1.098.407	1.417.437	1.184.550
Troškovi radne snage	3.020.000	3.542.010	3.270.000	3.403.255	3.147.455	3.147.455	3.690.250	3.164.455
Amortizacija	1.125.502	1.290.921	1.349.960	1.329.992	1.263.274	1.234.427	1.183.853	1.183.853
Troškovi kamata	131.719	126.864	117.990	117.951	86.130	91.930	197.694	67.194
Troškovi licence i regulatorne naknade	60.000	69.000	70.000	75.000	75.000	75.000	73.000	73.000
Ostali rashodi (UO, ENTSO-E, dnevnice)	473.293	551.368	591.000	729.661	681.000	683.916	1.049.207	912.722
Ostali troškovi	160.300	114.084	146.000	94.109	135.000	92.380	103.000	98.000
A. Ukupno troškovi i rashodi	6.182.071	6.996.708	6.756.406	6.847.992	6.548.859	6.483.915	7.780.141	6.748.774
1. Višak rashoda		0	80.000	0	182.000	0	0	57.849
2. Višak prihoda			-355.834					
3. Finansijske rezerve								100.000
4. Ostali prihodi			269.876	315.891	274.976	316.067	274.976	274.976
5. Prihodi od električne energije (A+1-2+3-4)			6.210.696	5.833.571	6.455.883	6.251.024	8.092.014	6.631.647
B. Ukupno prihodi (4+5)				6.149.462	6.730.859	6.567.091	8.366.990	6.906.623
Energija (kWh)								11.891.802.394
Tarifa (fening/kWh)	0,0435		0,0435/0,0514		0,0538			0,0558

Tarifa određena u naprijed navedenom iznosu, po uvjerenju Komisije, osigurava potrebni prihod za učinkovit, siguran i pouzdan rad NOS-a BiH, odnosno omogućava pokriće svih razumno nastalih troškova i rashoda u poslovanju.

U okvirima razumnog diskrecijskog prava Komisije da potvrdi reprezentativnost i opravdanost svih podnijetih podataka i tvrdnji, da procijeni stupanj vjerojatnoće ostvarenja svih prognoziranih troškova i rashoda, i u okvirima ovlasti DERK-a da do objektivizacije uvjeta za preciznije određivanje tarifa iste odobrava i u skladu sa konkretnim okolnostima u razdoblju podnošenja zahtjeva za odobrenje tarifa (članak 20. *Tarifne metodologije*), na osnovu sveobuhvatnog razmatranja svih dokaza istaknutih u zahtjevu, izvješću voditelja

postupka, komentarima podnositelja zahtjeva i zainteresiranih osoba (umješaka), Komisija donosi odluku kao u izreci.

Shodno članku 14. *Pravilnika o tarifnom postupku*, podnositelj zahtjeva kao regulirani subjekt ima obvezu osigurati pristup javnosti zvanično odobrenoj tarifi tako da odlukom odobrena tarifa bude na raspolaganju javnosti u njegovom glavnom uredu tijekom radnih dana i objavljena na njegovoj internet stranici.

U skladu sa člankom 9.2 *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini*, protiv odluke o odobrenju tarifa može se pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine podnošenjem tužbe u roku od 60 dana od dana objave odluke.

Broj: 04-28-5-362-29/13
27. prosinca 2013. godine
Tuzla

Predsjedatelj Komisije

Mirsad Salkić